

SEGÉDANYAG VERSENYJOGBÓL 2022

1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról

UNIOS VERSENYJOG

Miért jó a gazdasági verseny?

- Alacsonyabb árak alkalmazása
- Nagyobb választék biztosítása
- Jobb minőség
- Innováció

https://ec.europa.eu/competition/consumers/why_hu.html

EU versenyjog célja

- a belső piac megfelelő működésének biztosítása
- a hatékony verseny biztosítása: a vállalkozások egyenlő feltételek mellett versenyezzenek mind a tagállamokban, mind a közös piacon
- a verseny ösztönző hatású: a lehető legjobb termékeket a lehető legjobb áron kínálják, serkenti az innovációt és a hosszú távú gazdasági növekedést.
- a versenyjog a szabad és dinamikus belső piac megvalósításának és az általános gazdasági jólét előmozdításának kulcsfontosságú eszköze.

EU versenyjog területei

- Versenykorlátozó megállapodások - kartellek és más olyan tisztességtelen megállapodások, amelyek értelmében a vállalkozások elkerülik az egymással való versengést, és saját szabályokat igyekeznek megállapítani
- Erőfölénnyel való visszaélés – amikor egy erős piaci szereplő igyekszik versenytársait kiszorítani a piacról
- Fúziók – és más olyan formális megállapodások, amelyek értelmében a vállalkozások állandóan vagy ideiglenesen egyesítik erőiket – mindez akkor van összhangban a törvénnyel, ha piacbővüléssel jár, és előnyös a fogyasztók számára
- + állami támogatások

Jogalap

- EUMSZ 101. § és 102. §, ún. antitröszt szabályok:
 - kartell,
 - erőfölénnyel való visszaélés
 - Az összefonódás-ellenőrzési rendelet (139/2004/EK tanácsi rendelet) és végrehajtási szabályai (802/2004/EK bizottsági rendelet); közösségi szintű összefonódások
- Az EU-nak saját versenyjogi szabályai vannak. A versenyjogi anyagi jogi szabályok ily módon kettősek, tagállamok versenyjoga és uniós versenyjog.
- DE! magyar versenyjog antitröszt szabályai tulajdonképp az EUMSZ átvétele.

EU versenyügyekben eljáró szervek

- **EUROPAI BIZOTTSÁG**
- **Európai Bíróság**
- a tagállami versenyjogi hatóságok és a tagállami bíróságok is alkalmazzák az EUMSZ. 101. és 102. cikkét, valamint a fúziós szabályokat, ha a belső piac is érintett
- **Európai Versenyhatóságok Hálózata**
- Az Európai Unió tagállamainak versenyhatóságai, valamint az Európai Bizottság együttműködik egymással az Európai Versenyhatóságok Hálózatán belül (European Competition Network, ECN)

- EURÓPAI BIZOTTSÁG versenyhatóság, jogosult például vállalkozásoknál vizsgálatot folytatni, meghallgatásokat tartani, bírságot, stb.
- Európai Bíróság jogértelmezés, egységes jogalkalmazási gyakorlat, jogorvoslat
- Az 1/2003/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdése arra kötelezi a nemzeti versenyhatóságokat és bíróságokat, hogy alkalmazzák az EUMSZ 101. és 102. cikkét azon versenysértésekre, amelyek befolyásolhatják a tagállamok közötti kereskedelmet. A gyakorlatban a legtöbb nemzeti versenyhatóság az EUMSZ 101. és 102. cikkével párhuzamosan alkalmazza a nemzeti versenyjogot.
- Az EUMSZ 101. és 102. cikkét a tagállamok nemzeti versenyhatóságai és a Bizottság is érvényesíti.

Extraterritoriális hatály

- Nem tételesjogi szabály
- USA bírósági joggyakorlata
- Európai Bizottság joggyakorlata
- hatáselv érvényesül, ha külföldi/nem tagállami vállalkozás külföldön/EU-n kívül tanúsított versenykorlátozó piaci magatartása az USA/EU területén fejt ki hatását, akkor szankcionálásra kerül

A MAGYAR VERSENYJOG FEJLŐDÉSE

- 1923. évi V. törvénycikk a tisztességtelen versenyről (versenytársak egymással szemben kifejtett tisztességtelen magatartásait szabályozta: reklámszédelgés, bitorlás és utánzás, hírnévrontás, hitelrontás, hólabda szerződés, üzleti titok megsértése, büntető jellegű szankciók)
- 1984. évi IV. tv. a tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalmáról szóló
- 1990. évi LXXXVI. Tv a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló ebben már benne volt a versenykorlátozások joga
- 1996. évi LVII tv. a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról

Harmonizált-e a versenyjog? Harmonizált-e a magyar versenyjog?

- A Tptv versenytársak, üzletfelek egymással szemben kifejtett magatartása magyar sajátosság
- Kartell, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, harmonizál az EUMSZ szabályaival
- Társulási szerződésben vállalta Magyarország a harmonizációt.
- EGYES eljárási szabályok a tagállamokban harmonizáltak, pl. bírságolás, engedékenységi politika, kártérítés, stb. (irányelvek)

A versenyszabályozás harmonizációjának jogalapja tehát az Európai Megállapodás érintett cikkelye;

A jogharmonizációs követelmények teljesítése mellett néhány általános megjegyzést tenni.

a) hatályos versenyjogunk ágazatsemleges. Az Európai Közösségek versenyjoga viszont sajátos szabályokat tartalmaz a szén- és acéltermékekre, a mezőgazdaságra és a közlekedésre. (Ez azonban csak közösségi jogi sajátosság; a tagállamok nemzeti versenyjogát nem jellemzi.)

b) a közösségi versenyjog a kartelltilalomra, az erőfölénnyel való visszaélés tilalmára és a fúziók ellenőrzésére terjed ki.

TERÜLETI HATÁLY

A Tpt. főszabályként csak a Magyarország területén tanúsított piaci magatartásra alkalmazható. Ez alól csak a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás - vagyis a kartell - tilalma esetén tesz kivételt a hatályos szabályozás. A törvényjavaslat az ún. következmény-, avagy hatás-elv szélesebb körű érvényesítésével az összes versenykorlátozó magatartás, valamint a vállalkozások összefonódásai tekintetében a törvény extraterritoriális hatályából indul ki. Az EK-tagállamok, más európai országok, az Amerikai Egyesült

Államok versenyjogában és lényegében a közösségi versenyjogi gyakorlatban is alkalmazott elvnek megfelelően az új törvény hatálya kiterjed a külföldön tanúsított versenykorlátozó piaci magatartásra és a külföldön létrejött vállalati összefonódásra, ha annak hatása a Magyar Köztársaság területén érvényesülhet.

A tisztességtelen versenyt és a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását tiltó szabályok esetében azonban a javaslat eltekint az extraterritoriális hatálytól.

Az extraterritoriális hatályú rendelkezések tényleges alkalmazása feltételezi a GVH és az egyes országok versenyhatóságai (illetve az Európai Bizottság) közötti együttműködést, amely biztosítja a kölcsönös információ-szolgáltatást, az érintett versenyhatóság bevonását az eljárásba, valamint a joghatósági konfliktusok rendezését. Az Európai Megállapodás 62. Cikkében foglalt rendelkezésekhez kapcsolódó végrehajtási szabályok is az extraterritoriális hatályból indulnak ki, illetve annak gyakorlati érvényesülését biztosítják.

SZEMÉLYI HATÁLY

A törvény alanyi hatályát olyan szélesen vonja meg, hogy az kiterjed mindenkire, illetve minden szervezetre, aki vagy amely piaci magatartást tanúsít vagy tanúsíthat. Ezáltal a tárgyi hatály (valamilyen, a törvényben szabályozott magatartás, cselekmény) határozza meg közvetve az alanyi hatályt. A szóban forgó piaci szereplőket a tv. egységesen **vállalkozásnak** minősíti.

TÁRGYI HATÁLY

1. § * (1) * E törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint - a VI. Fejezetben szabályozott magatartások kivételével - a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepének (a továbbiakban együtt: vállalkozás) **Magyarország területén tanúsított piaci magatartására**, kivéve ha törvény eltérően rendelkezik. E törvény hatálya alá tartozik továbbá - az Európai Gazdasági Térségen kívül tanúsított II. és III. Fejezet szerinti magatartások kivételével - a vállalkozás külföldön tanúsított piaci magatartása is, ha annak hatása Magyarország területén érvényesülhet.

(2) * Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 101., illetve 102. cikkének (korábban az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81., illetve 82. cikke) alkalmazása során az e cikkek hatálya alá tartozó piaci magatartásra is e törvény eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha az 1/2003/EK tanácsi rendelet alapján a Gazdasági Versenyhivatal vagy magyar bíróság eljárásának van helye.

A versenyjogi jogsértés és fúziókontroll vonatkozásában hatáskörrel rendelkező szervek:

1. Bíróság: II. fejezet Tisztességtelen verseny tilalma

2. GVH:

- üzletfelek tekintetében a döntések tisztességtelen befolyásolása területén;
- a versenykorlátozó megállapodások tekintetében (kartell);
- a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó tilalmak érvényesítése érdekében;
- valamint a fúziókontroll területén.

Versenyjogi szempontból tilos magatartáscsoportok:

- Tisztességtelen versenycselekmények
- Üzletfelek döntésének tisztességtelen befolyásolása
- Versenykorlátozó megállapodások (kartell)
- Erőfölénnyel való visszaélés

Kontrollált magatartás: összefonódások

II. fejezet A tisztességtelen verseny tilalma

GENERALKLAUZULA

2. § Tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül - különösen a megrendelők, vevők, igénybevevők és felhasználók (a továbbiakban együtt: üzletfelek), illetve a versenytársak törvényes érdekeit sértő vagy veszélyeztető módon vagy az üzleti tisztesség követelményeibe ütközően - folytatni.

BDT2011. 2444.

II. A tisztességtelen verseny elleni jogszabály generálklauzulája általánosságban tiltja a tisztességtelen piaci magatartásokat; annak tényállása önmagában is a kereset jogalapja lehet. A generálklauzula ugyanakkor ún. szubszidiárius tényállás, vagyis, ha valamely magatartás megfelel egy nevesített másik törvényi tényállásnak, akkor az adott magatartást kizárólag a konkrét törvényi tényállás szerint lehet és kell megítélni.

BDT2016. 3442.

I. Ha a jogosult által állított tényállás a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény valamely típus-tényállásának megfelel, a jogosult erre, és nem a generálklauzulára hivatkozva állíthatja a tilalom megsértését.

HÍRNÉVSÉRTÉS

3. § Tilos valótlan tény állításával vagy híresztelésével, valamint valós tény hamis színben való feltüntetésével, úgyszintén egyéb magatartással a versenytárs jó hírnevét vagy hitelképességét sérteni, illetőleg veszélyeztetni.

BOJKOTT

5. § Tilos máshoz olyan tisztességtelen felhívást intézni, amely harmadik személlyel fennálló gazdasági kapcsolat felbontását vagy ilyen kapcsolat létrejöttének megakadályozását célozza.

JELLEGBITORLÁS

- Áru, szolgáltatás másolása

6. § Tilos valamely forgalomképes ingó dolgot (a továbbiakban: termék) vagy szolgáltatást a versenytárs hozzájárulása nélkül

olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel - ideértve az eredetmegjelölést is - vagy elnevezéssel előállítani, forgalmazni vagy reklámozni,

- Név, árujelző, megjelölés másolása

- továbbá olyan nevet, árujelzőt vagy egyéb megjelölést használni, amelyről a versenytársat, illetve annak termékét, szolgáltatását szokták felismerni.

A 6.§ azért tiltja a közismert termék/szolgáltatás, vagy annak csomagolása „SZOLGAI MÁSOLÁSát”,

1. mert az ilyen tevékenység jogtalanul kihasználja azokat az anyagi ráfordításokat, amelyeket a termék létrehozója a termék létrehozása és ismertté válása érdekében eszközölt.

2. védeni kívánja a vállalkozást, hogy a versenytársak az összetéveszthetőségre építve részesedjenek a munka eredményéből.

Árujelző: védjegy, földrajzi árujelző

Védjegy: Az árujelzők legismertebb fajtája.

Az egyes áruk és szolgáltatások azonosítására, egymástól való megkülönböztetésére,

a fogyasztók tájékozódásának előmozdítására szolgáló jogi oltalom.

Védjegy lehet szó, szóösszetétel, beleértve a személyneveket és a jelmondatokat, betű, szám, ábra, kép, szín, hang- vagy fényjel, hologram, sík vagy térbeli alakzat, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját.

(Nike, Apple, ADIDAS, stb.)

Földrajzi árujelzők két típusba sorolhatók:

- 1) Ha a különleges minőség, vagy egyéb tulajdonság kizárólag az adott helyre jellemző természeti feltételektől függ, illetve a földrajzi származásnak tulajdonítható földrajzi jelzésről beszélünk, amely valamely táj, helyiség, ország neve, ahonnan a termék származik: pl. tapolcai bauxit, szegedi pirospaprika, makói hagyma.
- 2) Ha a különleges minőség, egyéb jellemző nem csak a földrajzi származásnak köszönhető,
 - az további, természeti és emberi tényezők (művelésmód, technológia, termelési kultúra, hagyományok, stb.) eredménye is, eredet-megjelölésről beszélünk.
 - Az eredet-megjelölés valamely táj, helység (modenai balzsamecet, tokaji aszú, szegedi téliszalámi, csabai vastagkolbász), kivételes esetben ország neve (svéd acél), amelyet az e helyről származó termék megjelölésére használnak.

TILOS ÖSSZEHASONLÍTÓ REKLÁM

6/A. § (1) Tilos valamely ÁRU értékesítésének növelése céljából a vállalkozás népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányuló olyan reklám, amely közvetve vagy közvetlenül felismerhetővé teszi a vállalkozás versenytársát, vagy a versenytárs áruját (összehasonlító reklám), ha az

- a) versenytárs jó hírnevéből adódó tisztességtelen előnyszerzésre vezethet,
- b) versenytárs jó hírnevét sértheti,
- c) az árut más áru utánzataként vagy másolataként mutatja be, vagy
- d) arra vezethet, hogy a piaci szereplők a vállalkozást a versenytárral, vagy árut versenytársával összetéveszthessék.

Az összehasonlító reklám lényege, hogy a reklámozó nem áll meg a saját terméke vagy szolgáltatása bemutatásánál, hanem egyúttal a versenytárs termékére, szolgáltatására is utal valamilyen módon annak érdekében, hogy a saját kínálata előnyeinek kiemelése folytán a potenciális fogyasztók tapasztalat nélkül a reklámozott terméket válasszák.

Az összehasonlító reklám tehát szükségképpen magában foglalja a versenytársra, illetve annak árujára, szolgáltatására történő utalást,

Az összehasonlító reklám tehát érinti azon versenytársak érdekeit, akik az összehasonlítást „elszenvedik” A jogszabály nem követeli meg, hogy a felismerhetővé tétel közvetlenül – különösen a cégnév vagy a terméknev feltüntetésével – történjen. Elegendő, ha a reklámozó közvetve, olyan módon teszi a versenytársat, vagy annak áruját felismerhetővé, hogy a reklámban megjeleníti azok olyan jellegzetességeit, amelyről fel szokták ismerni.

Nem tilos az összehasonlító reklám

Amennyiben az tényszerű, valós adatokon alapul, célja a tárgyilagos és tisztességes összehasonlítás.

VERSENYEZTETÉS TISZTASÁGÁNAK MEGSÉRTÉSE

7. § Tilos a versenyztetés - így különösen a versenytárgyalás, a pályáztatás -, az árverés, a tőzsdei ügylet tisztaságát bármilyen módon megsérteni. E tilalmat csak azokra a magatartásokra kell alkalmazni, amelyeket e törvény más rendelkezése (pl. kartell, közbeszerzések) vagy külön törvény (pl. Kbtv.) nem szabályoz. SZUBSZIDIÁRIUS

A ma hatályos jogszabályok a versenytárgyalást, mint szerződéskötésre irányuló versenyztetési formát nem nevesítik. Jogszabály által nevesített, szerződéskötésre irányuló versenyztetési formák: pályáztatás, versenyztetés, közbeszerzés, árverés.

BDT2001. 480.

A tisztességtelen versenyztetés tilalmát (Tpt. 7. §) csak azokra a magatartásokra kell alkalmazni,

amelyeket a törvény más rendelkezése, vagy külön törvény nem szabályoz. A törvény e rendelkezése nem ad eligazítást arra vonatkozóan, hogy a verseny tisztaságának bármilyen módon való megsértése milyen magatartással valósulhat meg. Ezt a bíróságnak kell a konkrét tényállás alapján eldöntenie. Ennek során a kifogásolt eseményeket nem mechanikusan értékeli, hanem az ésszerűség keretein belül, az eset összes körülményeinek figyelembevételével, a gazdasági élet általánosan elfogadott magatartási normái alapján mérlegeli.

EBH2001. 421.

A pályázati kiírás feltételeinek meg nem felelő személy versenytársként való részvétele a pályázaton az esélyegyenlőség és az egyenlő elbánás elvét sérti, ezért a tisztességtelen piaci magatartás tilalmába ütközik.

III. FEJEZET

AZ ÜZLETI DÖNTÉSEK TISZTESSÉGTLEN BEFOLYÁSOLÁSÁNAK TILALMA

8. § (1) Tilos a gazdasági versenyben az üzletfeleket megtéveszteni.

A fejezet üzletfelekre vonatkozik.

Az ún. b2b (azaz a vállalkozások közötti kapcsolattal összefüggő) megtévesztést, befolyásolást tiltja.

Üzletfelek a generálklauzula alapján:

„Tilos gazdasági tevékenységet tisztességtelenül - különösen a megrendelők, vevők, igénybevevők és felhasználók (a továbbiakban együtt: üzletfelek)..”

- megrendelők,
- vevők,
- igénybevevők és
- felhasználók

A rendelkezéseket akkor kell alkalmazni, ha az üzleti gyakorlat kizárólag önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével összefüggő célok érdekében eljáró személyt érint.

(2) Az üzletfelek megtévesztésének minősül a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló olyan üzleti kommunikációja - ideértve bármely információközlést, annak megjelenési módjától, eszköztől függetlenül -, egyéb magatartása, tevékenysége vagy mulasztása (a továbbiakban együtt: üzleti gyakorlat), amely

a) jelentős információ tekintetében valótlan tényről tartalmaz, vagy valós tényről - figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére - olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtévesztesse azokat az üzletfeleket, akik felé irányul, vagy akik tudomására juthat, vagy

b) figyelembe véve valamennyi tényszerű körülményt, továbbá a kommunikáció eszközének korlátait - az adott helyzetben az üzletfél üzleti döntéséhez szükséges és ezért jelentős információt elhallgat, elrejt, vagy azt homályos, érthetetlen, félreérthető vagy időszerűtlen módon bocsátja rendelkezésre,

és ezáltal befolyásolja az üzletfelek vagy lehetséges üzletfelek gazdasági magatartását, vagy erre alkalmas.

(3) A (2) bekezdés alkalmazásában jelentősnek minősül különösen az olyan információ, amely az alábbiak közül egy vagy több tényezőre vonatkozik:

- a) az áru lényeges jellemzői, így különösen
 - aa) kivitelezése, összetétele, műszaki jellemzői,
 - ab) mennyisége,
 - ac) származási helye, eredete,
 - ad) előállításának vagy szolgáltatásának módja és időpontja,
 - ae) beszerezhetősége, szállítása,
 - af) alkalmazása, a használatához, fenntartásához szükséges ismeretek,
 - ag) az adott célra való alkalmassága, a használatától várható eredmények,

ah) az a tény, hogy az áru megfelel-e a rá vonatkozó jogszabályban vagy az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában előírt követelménynek vagy - ilyen előírás hiányában - az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek,

ai) veszélyessége, kockázatai,

aj) egészségre gyakorolt hatásai,

ak) környezeti hatásai, energiafelhasználási ismérvei, továbbá

al) tesztelése, ellenőrzöttsége vagy annak eredménye,

b) az áru ára, illetve díja, az ár, illetve díj megállapításának módja,

c) az áru megvételének, illetve igénybevételének a b) pontban meghatározottn túl egyéb szerződéses feltétele, továbbá

d) a vállalkozás vagy képviselőjének személye, a vállalkozás jellemzői és jogai, így különösen a jogállása, vagyona, szellemi alkotásokon fennálló jogai és kereskedelmi tulajdonjoga, képesítései, díjai és kitüntetései.

9. § Tilos az üzletfél választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti gyakorlat alkalmazása, így különösen olyan körülmények teremtése, amelyek jelentősen megnehezítik az áru, illetve az ajánlat valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyszerű összehasonlítását, ha ez befolyásolja az üzletfelek vagy lehetséges üzletfelek gazdasági magatartását, vagy erre alkalmas.

IV. FEJEZET

A GAZDASÁGI VERSENYT KORLÁTOZÓ MEGÁLLAPODÁS TILALMA

11. § (1) Tilos a **vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás**, valamint a **vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése** (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny **megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.** Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

Kiknek a magatartása?

- Vállalkozások (megállapodás / összehangolt magatartás)

- vállalkozások egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztestületének, egyesülésének (vállalkozások társulása) (döntés)

Milyen magatartások?

- megállapodás,

- összehangolt magatartás,

- döntés

A megállapodás irányultsága?

- versenyellenes célú,

- lehet potenciálisan versenyellenes hatású (ilyen hatást fejthet ki),

- lehet tényleges versenyellenes hatású (ilyen hatást fejt ki).

Kartell negatív hatásai

■ Árfelhajtó hatás

■ Termékkínálat szűkülése

■ Minőség romlása

■ Kiegészítő kedvezmények eltűnése

■ Innováció megszűnése

Megállapodás lehet

Attól függően, hogy a megállapodást megkötő felek egymással milyen üzleti viszonyban állnak teszünk különbséget az alábbiak szerint:

Horizontális:

Az olyan vállalkozások között létrejött megállapodás, amelyek az érintett piacon egymásnak tényleges vagy lehetséges versenytársai.

Vertikális

- 205/2011. (X. 7.) Korm. Rendelet a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről: vertikális megállapodás: amely a termelési vagy értékesítési lánc eltérő szintjén működő vállalkozások között jön létre.

PÉLDÁLÓZÓ FELSOROLÁS

11. § (2) Ez a tilalom vonatkozik különösen:

- a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására;
- b) az előállítás, a forgalmazás, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozására vagy ellenőrzés alatt tartására;
- c) a beszerzési források felosztására, illetve a közülük való választás lehetőségének korlátozására, valamint az üzletfelek meghatározott körének valamely áru beszerzéséből történő kizárására;
- d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására;
- e)
- f) a piacra lépés akadályozására;
- g) arra az esetre, ha azonos értékű vagy jellegű ügyletek tekintetében az üzletfeleket megkülönböztetik, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben;
- h) a szerződéskötés olyan kötelezettségek vállalásától történő függővé tételére, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához.

13. § (1) Nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű.

(2) Csekély jelentőségű a megállapodás,

- a) versenytársak közötti megállapodás esetén, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacok egyikén sem haladja meg **a tíz százalékot**,
- b) nem versenytársak közötti megállapodás esetén, ha a megállapodást kötő egyes feleknek a tőlük nem független vállalkozásokkal együttes piaci részesedése külön-külön az érintett piacok egyikén sem haladja meg **a tizenöt százalékot**.

KIVÉVE: árkartell és piacfelosztó kartell

14. § (1) **Az érintett piacot** a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni.

(2) A megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.

CSOPORTMENTESSÉG

16. § A megállapodások meghatározott csoportjait a Kormány rendeletben mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól. A Kormány a megállapodások csoportos mentesüléséről a törvény 17. §-ában foglalt szempontok figyelembevételével rendelkezhet.

17. § **Mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha (egyedi mentesülés)**

- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
- b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a megállapodásban részt nem vevő üzletfelekhez jut;
- c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
- d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.

Jogkövetkezmények

- Bíróság
- Kártérítés
- A jogszabályba ütköző szerződés esetén semmisség
- Közbeszerzési kartell esetén büntetőjogi jogkövetkezmények
- Közbeszerzési eljárásokból történő kizárás

Engedékenységi politika

- Magyarországon a kartellekkel szembeni engedékenységi politika először 2003-ban jelent meg, amikor a Gazdasági Versenyhivatal elnöki közleményben intézményesítette az alkalmazását. A szabályozás első igazi fordulatának számít, amikor 2009-ben törvényi szintre emelték az engedékenységi politikát

Tptv. 78/A. § Az eljáró versenytanács a bírság kiszabását mellőzi vagy csökkenti annak a vállalkozásnak a tekintetében, amely feltárja a GVH-nak a tv.-be ütköző kartellt és az abban való részvételét.

- Aki elsőként jelzi részvételét és nyújt be bizonyítékot, annak elengedik a bírságot
 - Bírság csökkentése, aki feltárja a kartellt és bizonyítékokat szolgáltat:
 2. vállalkozás 30-50%-ig;
 3. vállalkozás 20-30%-ig;
- további vállalkozás esetén 20%-ig csökkenthető a bírság

Nélkülözhetetlen bizonyíték szolgáltatásáért járó díj (informátori díj)

Tpvt. 79/A. §

- Díjra jogosult az a természetes személy, aki nélkülözhetetlennek minősülő írásos bizonyítékot szolgáltatott a Gazdasági Versenyhivatal részére a kartelljogsértés megállapításához.
- A díj összege az eljáró versenytanács által az ügyben kiszabott bírság egy százaléka, de legfeljebb ötvenmillió forint.
- Nem jár díj a bűncselekménnyel vagy szabálysértéssel szerzett bizonyíték után. egyszeri díjra jogosult.

Közbeszerzési kartellek

Az egyik legsúlyosabb kartelljogi jogsértés, ha a vállalkozások a közbeszerzési eljárás során (ajánlattevők) összejártsanak, piacot osztanak fel, vagy árakat határoznak meg.

Ennek büntetőjogi jogkövetkezménye is van: Btk. 420. § Versenyt korlátozó megállapodás közbeszerzési és koncessziós eljárásban.

Elkövető: nem a vállalkozás, hanem a vállalkozás vezető tisztségviselője, tagja, stb.

Kbt. 36. § (2): Amennyiben az ajánlatkérő az adott közbeszerzési eljárás során a kartelltilalmi rendelkezések nyilvánvaló megsértését észleli vagy azt alapos okkal feltételezi, köteles azt - jelezni a Gazdasági Versenyhivatalnak.

Az egymással a közbeszerzési pályázaton versenyben lévő vállalkozások között tilos a kapcsolatfelvétel, ha az nem konzorcium létrehozását és nem alvállalkozói munka elosztását célozza. *A vállalkozások magatartásának egymástól való függetlenségének követelménye* ugyanis kizár minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása vagy a saját magatartás feltárása a versenytársak előtt.

A közbeszerzési eljárás alapvető célja a közpénzek ésszerű felhasználása, átláthatóságának és széles körű nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása. Ezt a törekvést alapvetően sérti, ha a versenytárs vállalkozások megállapodásukkal tovább csökkentik a verseny kockázatát ezen a sajátos piacon, illetőleg a versenyhelyzetet ténylegesen minimálisra redukálják az alábbi magatartásokkal:

- munkák felosztása, irrelevánsá válik, ki nyer, ki veszít,
- közbeszerzési eljárások felosztására,
- a beadandó árak egyeztetése
- közbeszerzési eljárás kapcsán a nyertes ajánlatot benyújtó vállalkozás személyét egyeztették.

GAZDASÁGI ERŐFÖLÉNY

Gazdasági erőfölényben van az érintett piacon aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására.

Az erőfölény önmagában nem tilos, csak az azzal való visszaélés. A törvény nem sorolja fel az összes visszaélésszerű magatartást, csak a tipikus példákat említi.

Tilos magatartások példálózó felsorolása

21. § Tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni, így különösen:

- a) az üzleti kapcsolatokban - ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is - tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni;
- b) a termelést, a forgalmazást vagy a műszaki fejlődést a végső üzletfelek kárára korlátozni;
- c) indokolatlanul elzárkózni az ügylet jellegének megfelelő üzleti kapcsolat létrehozásától, illetve fenntartásától;
- d) a másik fél gazdasági döntéseit indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolni;
- e) az árut az ár emelését megelőzően vagy az ár emelkedésének előidézése céljából, vagy egyébként indokolatlanul előny szerzésére, illetve versenyhátrány okozására alkalmas módon a forgalomból indokolatlanul kivonni, illetőleg visszatartani;
- f) az áru szolgáltatását, átvételét más áru szolgáltatásától, átvételétől, továbbá a szerződéskötést olyan kötelezettségek vállalásától függővé tenni, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához;
- g) azonos értékű vagy jellegű ügyletek esetén az üzletfeleket indokolatlanul megkülönböztetni, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben;
- h) a versenytársaknak az érintett piacról való kiszorítására vagy a piacra lépésük akadályozására alkalmas, nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapuló, túlzottan alacsony árakat alkalmazni;
- i) a piacra lépést más módon indokolatlanul akadályozni; vagy
- j) a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni, vagy gazdasági döntéseit

indokolatlan előny szerzése céljából befolyásolni.

"felfaló ár"

- a) Túlzottan alacsony ár, amely
- b) versenytársaknak
 - az érintett piacról való kizorítására, vagy
 - a piacra lépésük akadályozására alkalmas és
- c) nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapul.

Árukapcsolás törvényi tényállása

Áru szolgáltatásának, átvételének más áru szolgáltatásától, átvételétől, továbbá a szerződéskötésnek olyan kötelezettségek vállalásától függővé tétele, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához.

Áruvisszatartás törvényi tényállása

Az árunak a forgalomból történő indokolatlan kivonása, illetőleg visszatartása az ár emelését megelőzően, vagy az ár emelkedésének előidézése céljából, vagy egyébként indokolatlan előny szerzésére illetve versenyhátrány okozására alkalmas módon.

A gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli; a vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását; az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak, illetve vállalkozáscsoportnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.

ÖSSZEFONÓDÁS

Vállalkozások összefonódása (koncentrációja) jön létre, ha

I. FÚZIÓ

két vagy több előzőleg egymástól független vállalkozás összeolvad, az egyik a másikba beolvad, vagy a vállalkozás vállalkozásrésze a vállalkozástól független másik vállalkozás részévé válik.

II. IRÁNYÍTÁSSZERZÉS

egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítási jogot szerez valamely tőle független vállalkozás felett, vagy több, tőle független, de egymástól nem független vállalkozás felett, vagy

III. ÖNÁLLÓ FUNKCIÓJÚ KÖZÖS VÁLLALKOZÁS LÉTREHOZÁSA

több, egymástól független vállalkozás közösen hoz létre általuk irányított olyan vállalkozást, amely egy önálló vállalkozás valamennyi funkcióját tartósan képes ellátni.

VÁLLALKOZÁSRESZ

Vállalkozásrésznek minősülnek az olyan eszközök vagy jogok - ideértve a vállalkozás ügyfél állományát is -, amelynek megszerzése önmagában vagy a megszerző vállalkozás rendelkezésére álló eszközökkel és jogokkal együtt elégséges a piaci tevékenység végzéséhez.

Kinek kell bejelenteni a vállalkozások összefonódását és milyen feltételek fennállása esetén?

24. § (1) A vállalkozások összefonódását a Gazdasági Versenyhivatalnak be kell jelenteni, ha

- valamennyi érintett vállalkozáscsoport, valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző **üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen**

a tizenötmilliárd forintot meghaladja, és

- az érintett vállalkozáscsoportok között **van legalább két olyan vállalkozáscsoport, melynek az előző évi nettó árbevétele a vállalkozáscsoport tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző évi nettó árbevételével együtt egymilliárd forint felett van.**

ÖSSZEFONÓDÁS-VIZSGÁLAT KÜSZÖBÉRTÉK

Bejelentési kötelezettség alá nem tartozó összefonódást is be kell jelenteni a GVH-nál, ha nem nyilvánvaló, hogy az nem csökkenti jelentős mértékben a versenyt az érintett piacon (14. §), különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként, és ha valamennyi érintett vállalkozáscsoport, valamint az érintett vállalkozáscsoportok tagjai és más vállalkozások által közösen irányított vállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevétele együttesen az ötmilliárd forintot meghaladja.

BEJELENTÉSI ELJÁRÁS

- 2017-ben bevezetett bejelentéses eljárás
 - igazgatási szolgáltatási díj megfizetése után
 - GVH 8 napon belül dönt arról, hogy hatósági bizonyítvány kiadásával tudomásul veszi az egyszerű megítélésű, a piaci verseny csökkenésével nem járó tranzakciókat.
- Amennyiben az összefonódás-bejelentés nem tartalmaz minden lényeges tényt és információt, vagy a bejelentés alapján nem nyilvánvaló, hogy az összefonódás az érintett piacon nem eredményezi a verseny jelentős mértékű csökkenését, úgy a vizsgáló – az eljáró versenytanáccsal egyetértésben – végzéssel elrendeli az összefonódás versenyfelügyeleti eljárásban történő mélyebb vizsgálatát.

VERSENYTESZT

Mikor tagadja meg a GVH az összefonódástól az engedélyt?

30. § (1) A Gazdasági Versenyhivatal megtiltja az összefonódást, ha az - a (2) bekezdésben foglaltakat figyelembe véve - jelentős mértékben csökkenti a versenyt az érintett piacon, különösen gazdasági erőfölény létrehozása vagy megerősítése következményeként.

(2) Az összefonódás elbírálásakor mérlegelni kell az összefonódással járó előnyöket és hátrányokat.

VERSENYFELÜGYELETI ELJÁRÁS

44. § (1) Versenyfelügyeleti eljárás az e törvény - ide nem értve a II. Fejezetet - rendelkezései megsértésének megállapítására, valamint a vállalkozások összefonódásának e törvény szerinti vizsgálatára irányuló, továbbá a külön törvényben ekként megjelölt hatósági eljárás.

(2) A versenyfelügyeleti eljárást a Gazdasági Versenyhivatal folytatja le.

47. § (1) A versenyfelügyeleti eljárás szakaszai a vizsgálat és a versenytanácsi eljárás.

48. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a vizsgálati szakaszban a vizsgáló, a versenytanácsi eljárásban az eljáró versenytanács hozza meg a döntéseket és teszi meg a szükséges egyéb intézkedéseket.

GVH

33. § (1) A Gazdasági Versenyhivatal autonóm államigazgatási szerv, amely ellátja az e törvényben és a külön törvényben meghatározott versenyfelügyeleti és egyéb feladatokat. A Gazdasági Versenyhivatal ellátja továbbá mindazokat a feladatokat, amelyeket az Európai Unió joga a tagállami versenyhatóság hatáskörébe utal.

VERSENYTANÁCS

37. § (1) A Versenytanács elnökből és tagokból áll. A Versenytanács ellátja a törvényben meghatározott feladatokat. A Versenytanács elnöke és tagjai döntéshozataluk során függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, döntéseik meghozatalával összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.

VIZSGÁLÓ

39. § A vizsgáló a Gazdasági Versenyhivatal feladat- és hatáskörében eljáró, ágazati vizsgálatban, gyorsított ágazati vizsgálatban, bejelentéssel (az összefonódás-bejelentést is ideértve), illetve panasszal összefüggő eljárásban, továbbá versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálatot végző, illetve az eljárás eredményessége érdekében abban közreműködő köztisztviselő.

GAZDASÁGI VERSENYHIVATAL HELYSZÍNI KUTATÁS

- A versenyfelügyeleti eljárás során Tpv. 65/A. § (1) bekezdése szerinti helyszíni kutatást a bíróság végzéssel engedélyezi
- Hajnali rajtaütés
- Kutatás már magánszemélyeknél is.

BÍRSÁG

- A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet.
- A Tpv. 78. § (3) bekezdése példalózó felsorolást tartalmaz a bírság kiszabása során értékelendő körülményekről, ami nem zárja ki egyéb szempontok figyelembe vételét.
- Az egyes szempontokat és egyéb figyelembe vehető körülményeket a GVH elnökének és a GVH Versenytanácsa elnökének közleményei (Bírságközlemény) részletezik.
- A bírság versenyeztetések esetén a tender nettó értékével (amely jellemzően azonos a nyertes pályázatának értékével) egyezik meg.